

Валашов Максим
студент 2 СТН курсу
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Печенюк А.В.**,
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи, страхування та
електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЕЛЕКТРОННІ БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАСТИКОВИХ КАРТОК

Велика частка розрахунків, що виконуються в Україні (особливо це стосується розрахунків з фізичними особами) є **готівковими**. Тому існують проблеми, пов'язані з управлінням готівкою, друкуванням нових грошей, утилізацією зношених купюр, організацією інкасації та ін.

Одним з напрямів реалізації цієї проблеми є скорочення обсягу готівкових розрахунків шляхом впровадження електронних роздрібних банківських послуг.

Роздрібні банківські послуги – це безготівкові платежі на невеликі суми, здебільшого це споживчі платежі, які вносяться фізичними особами з використанням пластикових карток, що виступають як платіжний та розрахунковий засіб.

Пластикова картка – це загальний термін, яким називають всі види карток, які можуть відрізнятися технічними можливостями, призначенням та видами наданих ними послуг. Пластикові картки набули широкого застосування в банківських системах. Пластикова картка – це ключ клієнта для отримання електронних банківських послуг. З точки зору банку – це можливість персонувати картку і таким чином ідентифікувати клієнта і визначити, які послуги може надати йому банк.

За допомогою різного виду пластикових карток можна скористатись наступними послугами:

- отримати готівки через банкомати;

- отримати відповіді на запит про стан рахунку;
- переказати кошти з одного рахунку на інший. Наприклад, з рахунку з низькими відсотками на рахунок з більш високими відсотками чи навпаки. В електронних системах роздрібних банківських послуг використовуються такі типи рахунків: операційний/поточний, чековий рахунок для виконання великої кількості транзакцій і рахунок кредитної картки. Більшість банків не дозволяють отримувати готівку з депозитних рахунків;
- отримати виписки з поточного рахунку. Виписка – це друкований документ, що містить інформацію про проведені операції по рахунку, а також дані про залишок на рахунку;
- отримати кредит при купівлі товарів чи авансом в готівковому вигляді;
- виконати платіж за товар чи якусь послугу з використанням торговельних терміналів;
- отримати відповідь на запит про можливість отримання клієнтського кредиту з допомогою банкомату.

Усі ці послуги клієнт може отримати за допомогою системи електронних роздрібних банківських послуг без участі персоналу банку.

Пластикові картки як платіжний засіб знайшли своє широке застосування не лише в банківській сфері. Сфера використання карток дуже широка – вони використовуються при покупці товарів в автоматах, для сплати мита при проїзді платними автострадами, для розрахунків на бензозаправках, в громадському транспорті та в інших розрахунках.

Різновидом пластикових карток як платіжного засобу є картки типу «електронний гаманець» та «електронні гроші». На цей тип карток поки що не розроблено міжнародних стандартів, і вони не дуже поширені як платіжний засіб.

Електронний гаманець – це розрахункова картка, на яку зараховуються невеликі суми для виконання поточних розрахунків. Електронний гаманець подібний до дебетової картки, але він має ряд істотних відмінностей.

Електронний гаманець це здебільшого анонімна картка, для платежів по якій PIN-код не використовується. Для захисту від несанкціонованого використання електронного гаманця власник може його заблокувати (розблокувати) за допомогою спеціального коду, який можна ввести на будь-якому платіжному чи банківському терміналі.

Гроші на таку картку можуть вноситись безпосередньо у вигляді готівки чи переводитись з рахунку клієнта. Переведена на картку сума відразу ж знімається з рахунку клієнта і в наступних операціях, що виконує з нею клієнт, банком не контролюється. Електронний гаманець є багаторазовою карткою, тобто існує можливість поповнення коштів після того, як вони були витрачені.

Різниця між електронним гаманцем та електронними грошима полягає в наступному.

1. Під час використання електронних грошей гроші з картки клієнта переводяться на іншу картку комерсанта (торговця чи ділового партнера, з яким виконуються певні розрахунки). Потім з картки комерсанта ці гроші безакцептно списуються на його банківський рахунок. При роботі по цій схемі дуже важко відстежувати обіг коштів, тому що одні банки імітують картки, а комерсанти можуть бути клієнтами зовсім інших банків. Банк-емітент не має змоги відстежувати і санкціонувати трансакції, що виконуються з картками. Картка в цьому випадку відіграє роль електронної банкноти.

2. При використанні електронного гаманця гроші, що зараховуються на картку, банками-емітентами перераховуються на загальний рахунок електронного гаманця в розрахунковому банку чи процесинговому центрі. Інформація про трансакції з використанням електронного гаманця надходить з торговельних закладів в розрахунковий банк, який проводить перерахування коштів з рахунку електронного гаманця на рахунок торговців.

Список використаних джерел

1. Електронний гаманець – кому і для чого він потрібний? URL: <https://financer.com/ua/platizhni-kartky/elektronni-gamantci/>

